

Holandský historik a filozof *Johan Huizinga* v knihe *Homo ludens* pri-niesol kultúrno-antropologický výklad hrania ako jednej zo základných ľudských aktivít. Samotnú hru definuje ako činnosť, ktorá sa vykonáva podľa dobrovoľne prijatých, ale potom už záväzných pravidiel, má svoj cieľ v sebe samej a sprevádza ju pocit napätia, radosti a vedomia „iného bytia“ v porovnaní so všedným životom. Hazardné hry poskytujú navyše vidinu rýchleho finančného profitu, čo vytvára spolu s ponukou zážitku z hrania mimoriadne atraktívnu a z hľadiska zachovania zdravého rozumu aj mimoriadne nebezpečnú kombináciu.

Na celkovo prohazardnej atmosfére obdobia, v ktorom žijeme, sa výrazne podpísala defektná hierarchia hodnôt trhového kapitalizmu, kde predovšetkým „veľké peniaze“, bezpracný zisk, luxusný život a neohraničené slobody sú tými najvyššími prioritami. Priemysel hazardného hrania, reprezentovaný na prelome tisícročí hlavne „výhernými“ hracími automatmi, sa aj na Slovensku etabloval ako hospodárske odvetvie. A z hrania a jeho dôsledkov sa postupom času stalo významné politikum, nezriedka zneužívané aj exhibíciami rôznych demagógov.

Doterajšie pokusy stanoviť legislatívne pravidlá pre fungovanie hazardného hrania na našom území vznikali s oneskorením, pod tlakom nahromadených problémov (a všadeprítomných záujmových skupín), nekoncepcne a chaoticky. Tvorcom chýbal kontakt s každodennou realitou hrania a jeho dôsledkov na ľudí, ktorých sa problémy s hraním bezprostredne dotýkajú. Výsledkom bol mantinelizmus, presadzovanie nerealizovateľných zákazov, či zužovanie problematiky na otázku poplatkov a odvodov do štátneho, resp. obecného rozpočtu. Treba preto oceniť aktuálnu novelu zákona o hazardných hrách, ktorá (čuduj sa svete) reflektuje aj najnovšie trendy vývoja poznania v oblasti výskumu hazardného hrania.

Na 11. konferencii EASG (Európskej asociácie pre výskum gamblingu), ktorá sa konala v polovici septembra 2016 v Lisabone, odznelo viacero revolučných myšlienok. Akceptáciu skutočnosti, že „vyprodukovanie“ každého jedného patologického hráča zásadným spôsobom diskvalifikuje predovšetkým aktivitu samotného priemyslu hazardných hier (a preto stojí v priamom rozpore s jeho záujmami), považujem v tomto zmysle za kľúčovú. Otvára totiž možnosti pre viac-menej úprimné hľadanie prienikov predstáv všetkých, ktorí sú nejakým spôsobom do problematiky hazardného hrania zainteresovaní (okrem predstaviteľov hráčskeho priemyslu najmä európskych a národných vládnych štruktúr, výskumných pracovníkov skúmajúcich rôzne oblasti hrania, odborníkov a inštitúcií zaoberajúcich sa liečbou, samotných hráčov a hráčskych organizácií). Otvára sa tak cesta pre zmysluplnú reštrikciu, keďže je zrejmé, že koncept tzv. zodpovedného hrania založený na názore, že na ochranu spoločnosti (a každého jej člena) stačí primerané penzum informácií, zlyháva. Reštrikciu plošnú, zameranú na zníženie ponuky a zvýšenie prahu dostupnosti rôznych modalít hazardu (vrátane čoraz rozšírenejšieho on-line hrania a tipovania), ale aj reštrikciu selektívnu, zameranú na najviac ohrozené skupiny hráčov.

Len čas ukáže, čo zmienené novoty prinesú, ale mám pocit, že vidím povestné svetielko na konci tunela. Bodaj by som sa nemýlil.

MUDr. Ludvik Nábělek, PhD.